

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Купріна Н.М., д.е.н., професор

Молчанов В.І., магістр 2 курсу спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Побожий Ю.О., магістр 2 курсу спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Євич М.В., магістр 2 курсу спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

Розвиток економічної діяльності суб'єктів господарювання в сьогоденні дуже сильно ускладнилося за рахунок військового стану в країні та скороченням виробництва і всіх видів діяльності, тривалою кризою неплатежів, несприятливою податковою політикою, зростанням величини дебіторської та кредиторської заборгованості, а також дефіцитом або недостатньої величини фінансових ресурсів. Недотримання підприємством грошових коштів від контрагентів негативно відображається на перспективах його подальшого функціонування і розвитку та, взагалі, існування. Визначені проблеми мають вивчатися при встановленні ефективної політики управління ліквідністю та діловою активністю підприємства задля покращення його функціонування, підтримки стабільності фінансового стану підприємства, рівня ефективності використання ресурсів (капіталу) і стабільності економічного зростання, забезпечення та підвищення ефективності діяльності підприємства [1].

Важливим показником платоспроможності підприємства в процесі оцінки його фінансового стану є ліквідність, сутність якої залежить від можливості підприємства у будь-який момент розрахуватися зі своїми зобов'язаннями (пасивами) за допомогою майна (активів), яке є на балансі [1]. В наукових та практичних публікаціях, як показало наше дослідження, існує дискусія щодо визначення сутності даної категорії:

– «ліквідність активів» – здатність активів до швидкої реалізації на ринку та перетворення на грошові кошти без втрати вартості [2];

– «ступінь ліквідності активу визначається проміжком часу, необхідним для його перетворення у грошову форму. Чим менше потрібно часу для інкасації певного активу, тим вища його ліквідність» [3];

– ліквідність (від латинського «liquidus» – текучий, рідкий) – «в буквальному значенні даний термін означає легкість реалізації, продажу, перетворення цінностей у грошові кошти» [4];

– ліквідність – «спроможність окремих видів майнових цінностей бути швидко перетвореними у грошову форму без втрати своєї поточної вартості в умовах усталеної кон'юнктури ринку, характеризуючи її як функцію часу (строку можливого продажу) і ризику (можливої вартості майна за умов терміновості його продажу)» [5].

Дослідження показало [6], що категорія «ліквідність» структурується на окремі види та потребує їх визначення з метою проведення аналізу

ліквідності підприємства ліквідність балансу, ліквідність активів та ступінь ліквідності. Визначення цих понять наведені на рис. 1.

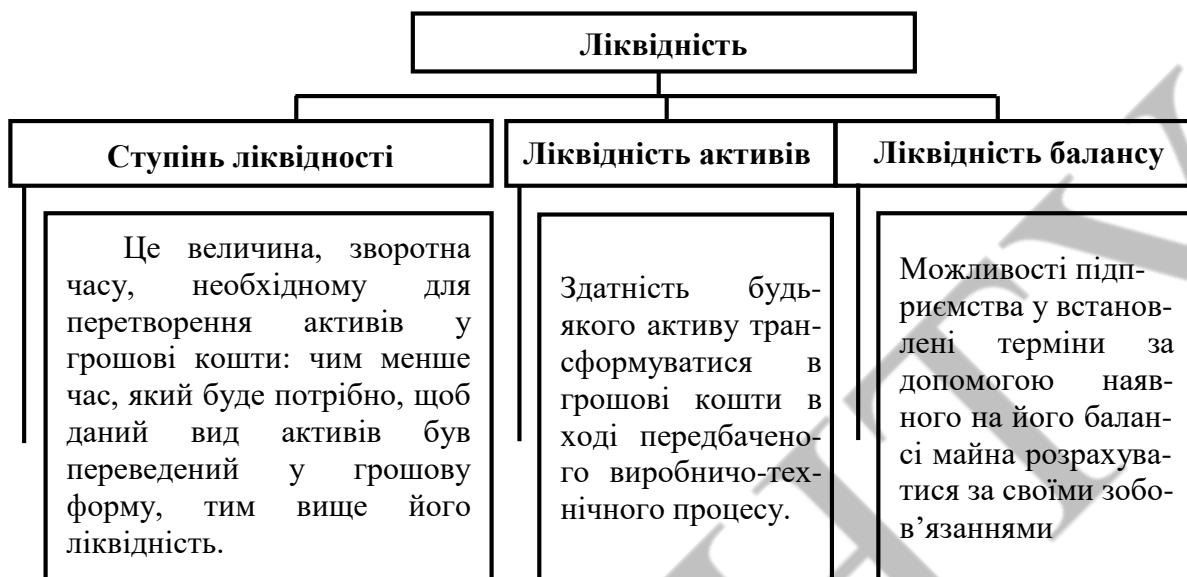

Рис. 1. Структурування «ліквідності», як економічної категорії*

*Джерело [6]

Взаємозв'язок між економічними категоріями «платоспроможність» та «ліквідність» – підприємства, балансу і активів, наведено на рис. 2 [7].

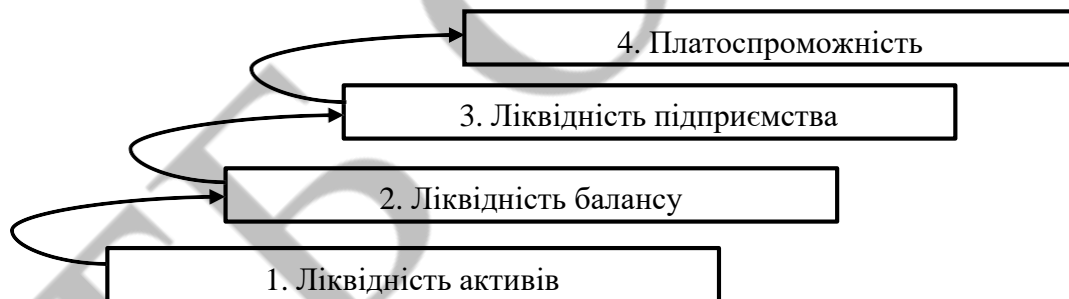

Рис. 2. Взаємозв'язок між платоспроможністю та видами ліквідності

*Складено автором на основі джерела [7]

Для аналізу ступеня ліквідності підприємства необхідно провести аналіз ліквідності балансу, яка визначається, як ступінь покриття зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких у гроші відповідає терміну погашення зобов'язань. Для визначення такої ліквідності балансу варто зіставити результати за кожною групою активів і пасивів. Усі активи підприємства залежно від ступеня ліквідності, тобто швидкості перетворення в кошти, можна умовно поділити на групи абсолютних показників – A_1, A_2, A_3, A_4 . Пасиви балансу за мірою зростання строків погашення зобов'язань групуються на залежно від рівня ліквідності на групи абсолютних показників – $\Pi_1, \Pi_2, \Pi_3, \Pi_4$, на основі поведених розрахунків яких й визначається ступінь ліквідності балансу на основі

чотирьох співвідношень груп активів та зобов'язань [8, с.187]. Ліквідність балансу можливо проаналізувати на підставі оцінки динаміки відносних показників ліквідності – коефіцієнтів, та, відповідно, до їх нормативного значення (табл. 1).

Таблиця 1 – Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками*

Коефіцієнти ліквідності підприємства	Алгоритм розрахунку за кодом рядка форми 1	Норма	Розрахункові значення			Відхилення	
			2019 рік	2020 рік	2021 рік	2020 рік від 2019 року	2021 рік до 2020 року
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1195+1200	= 2,0	41,66	49,81	23,25	8,15	-26,56
	1695						
2. Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	1195+1200- -1100-1110	1,0	5,26	18,33	6,04	13,07	-12,29
	1695						
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1160+1165	> 0,2 [0,25... 0,35]	3,86	17,08	4,80	13,22	-12,28
	1695						

* розраховано на кінець року за даними форми 1 підприємства АПК Одеської області на основі джерела [8, с. 186-187]

Як показало наше дослідження динаміки, структури, використання та ліквідності оборотного капіталу підприємств харчової промисловості Одеської області, його ефективність і оборотність знаходяться на достатньо низькому рівні, а підприємства працюють з великим дефіцитом власного оборотного капіталу та основним джерелом формування поточних активів є кредиторська заборгованість, що є негативним фактором для ефективного розвитку вітчизняної харчової промисловості.

Тобто на підприємствах, майже відсутні найбільш ліквідні активи – грошові кошти та поточні інвестиції (група А₁). Тому, в сучасних умовах функціонування підприємств та комплексного підходу до проведення аналізу ліквідності підприємства, ефективності використання оборотного капіталу та управління його окремими елементами, необхідно проводити аналіз та оцінку зміни показників ліквідності під впливом зміни оборотності оборотного капіталу (в тому числі за елементами) за методичним підходом (табл. 2) [9, с.187]. Після оцінки динаміки фактичних та розрахункових показників з урахуванням оборотності елементів оборотного капіталу, потрібно зосередити свою увагу на тих його елементах, які мають найбільші негативні зміни на погіршення ліквідності та фінансового стану підприємства.

На нашу думку, такий підхід до аналізу ліквідності підприємства, якій описано в даній публікації буде носити комплексний аналіз та сприятиме

підвищенню управління фінансовим станом підприємства, його платоспроможністю і ліквідністю.

Таблиця 2 – Оцінка зміни показників ліквідності балансу підприємства*

Показники ліквідності	Розраховані з урахуванням зміни ефективності використання оборотного капіталу			Фактичні		
	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
1. Коефіцієнт поточної ліквідності	2,96	4,02	-2,82	41,66	49,81	23,25
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,37	1,48	-0,73	5,26	18,33	6,04
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,27	1,38	-0,58	3,86	17,08	4,80

* розраховано на кінець року за даними форми 1 підприємства АПК Одеської області

Література

1. Щербань О. Д. Стратегічні орієнтири управління ліквідністю та діловою активністю підприємства // Економічний аналіз: зб. наук. праць. ТНЕУ. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка». 2016. Том 23. № 2. С. 206-212.

2. Орехова К.В. Роль та місце ліквідності та платоспроможності підприємства в сучасному економічному середовищі // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. 2011. № 1. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/fkd/2011_1/part2/44.PDF (дата звернення 20.09.2023).

3. Болюх М. Економічний аналіз; за ред. акад. НАНУ, проф. Чумаченка М.Г. [2-ге вид., перероб. і доп.]. Київ: КНЕУ. 2003. 556 с.

4. Вовк В. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка / Галицький економічний вісник. 2011. № 3 (32). С. 169-173.

5. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента в 2-х т. Т.1. Київ: Эльга. 1999. 590 с.

6. Король В. Методологічні розбіжності оцінки ліквідності і платоспроможності в системі аналізу фінансового стану підприємств. Економіка. Фінанси. Право. 2007. № 5. С. 22–26.

7. Макаrchук І.М. Теоретичні основи оцінки фінансового стану підприємств. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Evu/2011_17_2/Makarчук.pdf (дата звернення 20.06.2023).

8. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М. Економічний аналіз (практикум): навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2015. [3-ге видання, виправлене і доповнене]. 326 с.

ІНТІБ ОНІТІ

147. <i>Stupnytska T.M., Kozak O.A., Volodina O.P.</i> MODERN ASPECTS OF THE ANALYSIS OF THE RATIO OF RECEIVABLE AND CREDITOR INDEBTEDNESS.....	501
148. <i>Антонюк П.О., Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Баранюк Х.О.</i> АНАЛІЗ ЗМІН В ТОВАРНІЙ СТРУКТУРІ ЕКСПОРТУ, ВИЗВАНИХ УМОВАМИ ВІЙНИ.....	505
149. <i>Ощепков О.П., Белкін Д.О.</i> АНАЛІЗ КОРЕЛЯЦІЙНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ МІЖ АКТИВНИМИ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ТА ЧИСТИМ ДОХОДОМ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ).....	509
150. <i>Купріна Н.М., Гребейнікова Н.А., Величко О.М.</i> СУЧАСНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	512
151. <i>Купріна Н.М., Беспалько О.В., Лосєва О.В.</i> СУТНІСТЬ АУДИТУ ТА АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	516
152. <i>Купріна Н.М., Молчанов В.І., Побожий Ю.О., Євич М.В.</i> АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	519
153. <i>Купріна Н.М., Чабан Ю.О., Галушкіна А.А., Манолій А.Ю.</i> ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ	524
154. <i>Ощепков О.П., Магденко С.О., Малицький І.А.</i> ДИНАМІКА ВПЛИВУ ОБОРОТНИХ ЗАПАСІВ НА ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ОБОРОТНІСТЬ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ.....	529
155. <i>Мельник Ю.М., Дерменжи С.О. Кіртока Р.Г.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	532
156. <i>Мельник Ю.М., Сарієва Г.І.</i> УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	536
157. <i>Ступницька Т.М., Кучеренко Л.С., Володіна О.П.</i> НЕОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА: АСПЕКТИ АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	540
158. <i>Тарасова О.В., Марковська О.Р.</i> ІННОВАЦІЙНИЙ ШЛЯХ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	544